

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till temporära ändringar i lagstiftning inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde med anledning av de undantagsförhållanden som råder på grund av covid-19-epidemin

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till temporära ändringar i lagstiftning inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde med anledning av de undantagsförhållanden som råder på grund av covid-19-epidemin (RP 62/2020 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Rita Linna, kommunikationsministeriet (distanskontakt)
- lagstiftningsdirektör Silja Ruokola, kommunikationsministeriet (distanskontakt).

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- inrikesministeriet
- Polisstyrelsen
- Gränsbevakningsväsendet
- Transport- och kommunikationsverket
- Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- VR-Group Ab
- Ålands landskapsregering
- Finnpilot Pilotage Ab
- Bil- och Transportbranschens Arbetarförbund AKT ry
- Biltrafikens Arbetsgivareförbund rf
- Automobilförbundet rf
- Finlands näringsliv rf
- Centralhandelskammaren
- Trafikskyddet
- Linja-autoliitto
- Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- Finlands Sjömans-Union FSU rf
- Finlands Hamnförbund rf

Betänkande KoUB 3/2020 rd

- Suomen Taksiliitto ry
- Rederierna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i vad som i körkortslagen föreskrivs om inlämnande av läkarintyg vid förnyelse av körkort, vad som i fartygsregisterlagen föreskrivs om kopia av åtkomsthandling, vad som i lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet föreskrivs om säkerhetskontroller, vad som i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg föreskrivs om besättningen, vad som i lagen om transportservice föreskrivs om yrkeskompetens och tidtabeller för kollektivtrafik och vad som i lotsningslagen föreskrivs om förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev. På grund av det undantagstillstånd som råder till följd av epidemin med den smittsamma sjukdomen covid-19 behövs temporära ändringar i lagstiftningen inom transportsektorn för att underlätta medborgarnas och företagens verksamhet och säkerställa att transporterna fungerar. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att i synnerhet skydda dem som hör till riskgrupperna och att underlätta deras vardag. Propositionen innehåller främst ändringar avseende tidsfrister och de handlingar som ska ges in i lagarna om väg- och järnvägstrafiken samt sjöfarten.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt. Ändringarna i körkortslagen och fartygsregisterlagen gäller till och med den 31 oktober 2020. Undantaget i lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet föreslås gälla till och med den 31 december 2020. På grund av behovet att förlänga behörigheterna inom sjöfarten föreslås ändringarna i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg samt i lotsningslagen vara i kraft högst till och med den 30 april 2021. Flertalet av ändringarna i lagen om transportservice föreslås gälla till och med den 31 oktober 2020, men eftersom ändringarna i fråga om behörighet inom sjöfarten har harmoniserats med ändringarna i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg och lotsningslagen föreslås lagen gälla till och med den 30 april 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

På grund av de undantagsförhållanden som beror på covid-19-epidemin anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet har fått många sakkunnigytranden om propositionen. De undantag och lättnader som föreslås i propositionen har vunnit understöd i yttrandena. I yttrandena har dock fäst utskottets uppmärksamhet på vissa frågor vars tolkning utskottet bör förtydliga i sitt betänkande.

Efter det att propositionen hade utarbetats lämnade Europeiska kommissionen den 29 april 2020 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda och tillfälliga åtgärder med avseende på covid-19-utbrottet och om giltigheten för vissa certifikat, intyg, bevis, körkort och tillstånd och uppskjutande av vissa regelbundna kontroller och fortbildningar inom vissa transportlagstiftningsområden. Förslaget var ett av fyra förslag till rättsakter på transportområdet som syftade till att underlätta verksamheten inom transportsektorn under covid-19-epidemin genom ökad flexibilitet och undanröjande av administrativa hinder inom väg-, järnvägs- och flygtrafi-

Betänkande KoUB 3/2020 rd

ken, trafiken på inre vattenvägar och sjöfarten. Kommunikationsministeriet har fäst utskottets uppmärksamhet vid att de föreslagna rättsakterna delvis gäller samma saker som propositionen. Därför förkastar utskottet i enlighet med vad kommunikationsministeriet föreslog lagförslag 1 i propositionen och stryker tre paragrafer i lagförslag 5.

1. Lag om temporär ändring av körkortslagen

En av de förordningar som Europeiska kommissionen föreslår gäller körkortens giltighetstid och hela artikel 7 i körkortsdirektivet och motsvarande punkter i bilagorna. Eftersom det verkar osäkert om det undantag från skyldigheten att lämna läkarintyg som föreslås i lagförslaget kan genomföras lagligt efter det att EU-förordningen har antagits och eftersom den föreslagna förordningen är mer heltäckande än lagförslaget föreslår utskottet att det lagförslag som gäller temporär ändring av körkortslagen förkastas.

3. Lag om temporär ändring av lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet

Justitieministeriet fäster i sitt yttrande uppmärksamhet vid 4 a § 2 mom. i den föreslagna lagen om ändring av lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet (485/2004), som gäller straffrättsligt tjänsteansvar för anställda vid klassificeringssällskap. Enligt uppgift är utfärdandet av certifikat en del av kontrollen, och ett certifikat utfärdas uttryckligen på basis av kontrollen, vilket innebär att säkerhetskontrollen och certifikatet har ett nära samband med varandra. Det straffrättsliga ansvaret gäller således båda de föreslagna åtgärderna.

I sakkunnigytrandena har också giltighetstiden för sjöfartsskyddscertifikat tagits upp. Enligt uppgift hör frågan inte till den nationella behörigheten, eftersom giltigheten av ett sjöfartsskyddscertifikat regleras direkt genom den internationella koden för sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar (ISPS-koden), som är direkt tillämplig genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 725/2004 av den 31 mars 2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar. Således kan bestämmelser om detta inte utfärdas genom en regeringsproposition.

4. Lag om temporär ändring av 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg

Utifrån justitieministeriets fråga och kommunikationsministeriets precisering konstaterar utskottet att syftet med det nya 13 § 4 mom. som föreslås i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (1687/2009) är att dispens vid behov ska kunna beviljas även sådana personer som inte tidigare haft dispens.

5. Lag om temporär ändring av lagen om transportservice

Den ovannämnda EU-förordning som kommissionen föreslagit har efter ikraftträdandet företrädde framför den nationella lagstiftningen, och bestämmelserna i den ska tillämpas enhetligt i alla medlemsstater. Eftersom bestämmelserna i förordningen och 28 a, 74 och 78 § i lagen om trans-

Betänkande KoUB 3/2020 rd

portservice (320/2017) överlappar varandra har utskottet strukit paragraferna ur lagförslag 5 och ändrat ingressen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2—4 och 6 i proposition RP 62/2020 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 5 i proposition RP 62/2020 rd med ändringar.

Riksdagen förkastar lagförslag 1 i proposition RP 62/2020 rd.

Utskottet föreslår att lagförslag 1 förkastas.

2.

Lag

om temporär ändring av fartygsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till fartygsregisterlagen (512/1993) en ny 20 a § som följer:

20 a §

Registreringsansökan under undantagsförhållanden

Den i 20 § avsedda skyldigheten att förete handlingar i original eller avskrift som har bestyrkts av notarius publicus föreligger inte under den tidsperiod som börjar den 16 mars 2020 och slutar den 31 oktober 2020. Under denna period kan den sökande som behövlig utredning över lagligheten av sitt förvärv förete en kopia av originalhandlingen. Originallet eller en bestyrkt avskrift ska dock lämnas in till registermyndigheten senast när fristen löpt till ända.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 31 oktober 2020.

3.

Lag

om temporär ändring av lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet (485/2004) en ny 4 a § som följer:

4 a §

Säkerhetskontroller som utförs av klassificeringssällskap

Transport- och kommunikationsverket får bemyndiga ett i 2 § 42 punkten i lagen om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg (1686/2009) avsett, av verket erkänt klassificeringssällskap att utföra sådana säkerhetskontroller inklusive mellanliggande och förnyade kontroller som avses i Europeiska unionens förordning (EG) nr 725/2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar. Dessutom får verket bemyndiga ett sådant klassificeringssällskap att utfärda ett internationellt sjöfartsskyddscertifikat för det kontrollerade fartyget. Bemyndigandet gäller till och med den 31 december 2020.

På anställda hos klassificeringssällskap som avses i 1 mom. tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför säkerhetskontroller som avses i 1 mom. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 31 december 2020.

Betänkande KoUB 3/2020 rd

4.

Lag

om temporär ändring av 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (1687/2009), sådan paragrafen lyder i lag 976/2018, ett nytt 4 mom. som följer:

13 §

Avsteg från den i bemanningscertifikatet bestämda behörigheten

På grund av undantagsförhållanden till följd av covid-19-epidemin kan Transport- och kommunikationsverket den 16 mars 2020 eller därefter, men dock inte senare än den 31 oktober 2020, av tvingande skäl bevilja dispens från den behörighet som krävs för att arbeta på ett fartyg även i fråga om i 98 § i lagen om transportservice (320/2017) avsedd specialbehörighet. Dispens kan beviljas om förfarandet inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön. En dispens får inte gälla längre än sex månader åt gången.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 30 april 2021.

5.

Lag

om temporär ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 26 § i lagen om transportservice (320/2017), sådan paragrafen lyder i lag 371/2019, ett nytt 3 mom., ~~temporärt i lagen en ny 28 a §, till 74 §, sådan den lyder i lagarna 301/2018, 984/2018 och 371/2019, temporärt ett nytt 6 mom., till 78 §, sådan den lyder i lag 301/2018,~~

Betänkande KoUB 3/2020 rd

~~temporärt ett nytt 3 mom.,~~ till lagen temporärt en ny 109 a § samt till 179 §, sådan den lyder i lagarna 984/2018 och 371/2019, temporärt ett nytt 5 mom. som följer:

26 §

Giltighet för och förnyande av körtillstånd för taxiförare

Om giltighetstiden för ett körtillstånd löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020, ska den sökande inom sex månader från det att körtillståndet förnyats lämna in till polisen det läkarutlåtande som förutsätts för förnyande av körtillstånd och som visar att de medicinska kraven i 25 § 2 mom. 2 punkten är uppfyllda.

~~28 a §~~

~~*Förlängning av giltighetstiden för lastbils- och bussförares yrkeskompetens*~~

~~Om giltighetstiden för den yrkeskompetens för lastbils- och bussförare som avses i 27 § 1 mom. skulle ha löpt ut den 16 mars 2020 eller därefter, men före den 31 oktober 2020, fortsätter yrkeskompetensen att gälla till och med den 31 oktober 2020 utan att föraren förutsätts genomgå i 34 § avsedd fortbildning.~~

74 §

Läkarundersökningar av förare inom järnvägstrafiken

Om ett i 71 § 1 mom. avsett läkarintyg som krävs för tillstånd för förare inom järnvägstrafiken och som är en förutsättning för att tillståndet ska hållas i kraft ska lämnas in den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020, får föraren lämna in läkarintyget inom sex månader från den dag då föraren enligt det läkarintyg som utfärdats i samband med den föregående periodiska undersökningen senast borde ha genomgått en läkarundersökning enligt 2 mom. Denna bestämmelse tillämpas dock inte på personer för vilka järnvägläkaren särskilt krävt att läkarundersökningarna ska göras oftare än vad som föreskrivs.

78 §

Det kompletterande intygets giltighet och ikrafthållande av det

Om föraren ska avlägga det prov som avses i 2 mom. den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020 för att hålla det kompletterande intyget i kraft, kan föraren avlägga provet inom sex månader från den dag då föraren borde ha avlagt provet på basis av den behörighet som järnvägsoperatören gett i samband med det föregående provet.

Betänkande KoUB 3/2020 rd

109 a §

Förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal

Sådana i 109 § avsedda tidsbegränsade behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal vars giltighetstid löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020, fortsätter utan särskild ansökan att gälla i sex månader från den tidpunkt då det ursprungliga behörighetsbrevet eller certifikatet över specialbehörighet upphör att gälla.

179 §

Transport- och kommunikationsverkets uppföljnings- och samordningsuppgifter

Under tidsperioden den 16 mars 2020 till den 31 oktober 2020 ska den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken, med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom., underrätta Transport- och kommunikationsverket om inledande, upphörande eller väsentliga ändringar av tjänster som tillhandahålls regelbundet senast fem dagar innan planerna i fråga om detta genomförs, till den del uppgifterna inte är tillgängliga med hjälp av ett öppet gränssnitt.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 30 april 2021.

6.

Lag

om temporär ändring av lotsningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lotsningslagen (940/2003) en ny 21 a § som följer:

21 a §

Bestämmelser som gäller undantagsförhållanden

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 12 § 1 mom. 5 punkten och 14 § 3 mom. 3 punkten krävs det inte provlotsning under tidsperioden den 16 mars 2020 till 31 oktober 2020 vid bevil-

Betänkande KoUB 3/2020 rd

jande av nya styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev. Styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev som med stöd av detta moment beviljas utan provlotsning gäller i sex månader från dagen för beviljandet.

Sådana styrsedlar för lotsar som avses i 12 § 2 mom., linjelotsbrev som avses i 14 § 5 mom. och dispenser som beviljats med stöd av 16 § 5 mom. vilkas giltighetstid löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020 fortsätter utan särskild ansökan att gälla i sex månader från den sista giltighetsdagen för de ursprungliga styrsedlarna för lotsar, linjelotsbrev eller dispenser.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 30 april 2021.

Helsingfors 8.5.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Suna Kymäläinen sd
vice ordförande Ari Torniainen cent
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Juho Kautto vänst
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Sheikki Laakso saf
medlem Matias Marttinen saml
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Mirka Soinikoski gröna
medlem Kari Tolvanen saml
medlem Paula Werning sd
ersättare Jani Mäkelä saf
ersättare Mikko Ollikainen sv.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.